

Entreprenörsnytt

Juni 2023

Stort intresse bland åkare
för Södras högteknologiska
rundvirkesekipage

Tillsammans ökar vi
säkerheten i skogen

Arbetet med morgondagens
föryngringsteknik går framåt

Påminnelse om att sprida ordet vidare

I Entreprenörsnytt samlar vi information som är viktig att känna till för dig som arbetar som entreprenör hos oss på Södra. Fysisk tidning och PDF-fil skickas till den som äger företaget, men vi önskar givetvis att ni sprider informationen vidare till övriga medarbetare, så att alla blir delaktiga.

Tack på förhand!

Sommaren är här efter en kylig vår

Det finns anledning att blicka tillbaka på det första halvåret som gått. Vi har ett inflationstryck som fortfarande påverkar kostnadsutvecklingen men vi har också hunnit utveckla systemstöd för en snabbare kompensation till entreprenörerna. Marknaden för såväl pappersmassa som sågade trävaror har bromsat in ordentligt. Däremot är det fortfarande hög efterfrågan på produkterna från skogen, läs mer på vår marknadssida. Hur andra halvan av året kommer att gestalta sig är som vanligt svårt att veta. Går vi mot en lågkonjunktur och hur djup blir den i så fall?

Vi plågas av låga rotlager framför allt i region Syd och har gjort en ny prishöjning som vi i skrivande stund inte hunnit se effekterna av. Förhoppningen är att det ska ge en behövlig skjuts för kontrakteringen under sommaren och ge oss ett bättre utgångsläge inför hösten.

Granbarkborresäsongen har dragit igång och vi kan konstatera att vi fångar många insekter på flera platser i Götaland. De områden som hade mest skador förra året var Linköping och Åtvidaberg som får räkna med att avverkning av skadad skog kommer att vara omfattande även i år. Det leder in oss på ett angränsade område, nämligen brandrisken, som varit hög under en längre tid och vi har redan genomfört ett stort antal samråd mellan Södra och entreprenörer. För både granbarkborrebekämpning och brandrisk har det verkligen blivit det nya normala.

Under april genomförde vi nio entreprenörsträffar på tre dagar och träffade därmed de flesta avverkningsentreprenörerna som arbetar med Södra. Det var verkligen på tiden efter uppehållet under pandemin och det kändes att det fanns ett behov att träffas igen. Fokus ska vara på dialog och vi hoppas att det också är er upplevelse. Läs mer om sammanställningen av utvärderingen, vilka områden som vi borde arbeta vidare med inom kompetensförsörjning och några reflektioner från entreprenörer som vi talat med efteråt.

Trevlig läsning och en riktigt skön sommar önskar vi er alla!

Magnus Petersson
Skogsbrukschef

Tillsammans ökar vi säkerheten i skogen

På Södra vill vi att varje sekund ska präglas av trygghet, säkerhet och en omtanke om varandra. Inom den skogliga verksamheten tas nu flera initiativ för att skapa en säker arbetsmiljö fri från olyckor och skador. Varselkläder för fältpersonalen, varselväst till alla medlemmar och säkerhetsdekalering vid entreprenörers arbetsplats är exempel på åtgärder för ökad säkerhet i skogen.

För Södras fältpersonal finns nu rutiner som säger att varselkläder ska användas både vid besök på avverkningsplats och vid ensamarbete. Detta för att undvika olyckor och underlätta att lokalisera personen vid en inträffad olycka.

Tillsammans med vårens nummer av medlemstidningen Södrakontakt i år så skickades en varselväst ut till alla Södras medlemmar. Där uppmanades medlemmarna

bland annat att ringa entreprenören innan de besöker arbetsplatsen, bära varselväst och hålla sig på säkert avstånd.

Säkerhetsdekalering har tagits fram som är tänkta att sättas upp där markägare och allmänhet passerar er arbetsplats, exempelvis på en tankvagn eller bil. Det finns en dekalering som beskriver säkerhetsföreskrifterna och en annan för kontaktinformation till er.

Beställ dekalering genom att kontakta produktions- eller skogsvårdsledaren på verksamhetsområdet.

Dekaleringarna finns att beställa som magnetdekalering, klistermärken eller som klistermärken att sätta upp på insidan av en fönsterruta. Det går att beställa skyltarna med förtyckt företagsnamn och telefonnummer eller med möjlighet att fylla i dessa uppgifter med märkpena.

Hjälp oss att göra ditt besök säkert

- Ring innan du besöker arbetsplatsen.
- Närma dig oss framifrån så att vi ser dig.
- Använd alltid varselväst.

Om du inte får tag på oss vänta vid säkerhetsavståndet tills du får ögonkontakt med operatören och arbetet avbryts. **Säkerhetsavståndet är 90 meter för skördare och 20 meter för andra skogsmaskins- eller röjsågsarbeten.** Håll ett avstånd på minst två trädängder om någon arbetar med en motorsåg. Klättra inte upp på travar eller högar. Kliv inte på fällida träd, då de kan vara hala.

 SÖDRA

Säkerhetsdekalering med information till markägare och allmänhet om hur de kan besöka er arbetsplats på ett säkert sätt.

Kontakta oss

Företag: Namn på företag

Telefon: 012-345 67 89

Säkerhetsdekalering med kontaktinformation till er för markägare och allmänhet.

Varselväst som alla Södramedlemmar fått hem ett exemplar av med tidningen Södrakontakt under våren 2023.

Värdefull återkoppling på dialogträffar med avverkningsentreprenörer

Under tre dagar i april hölls nio dialogträffar, två per verksamhetsområde, med ungefär 200 avverkningsentreprenörer.

– Vi kör samma agenda på alla träffar med aktuella ämnen där vi vill få in synpunkter och tankar från entreprenörerna. Därav ordet dialogträffar. Vi har fått ett mycket värdefullt underlag från våra entreprenörer, vilket vi tackar för, säger Joel Persson, chef skogsteknik.

Södra genomför dialogträffar regelbundet med sina avverkningsentreprenörer och varvar det med en enkät som ges ut vartannat år. I år var de första fysiska dialogträffarna sedan pandemin. Under pandemin hölls istället kortare fysiska Teams-möten för att stämma av.

– Det var härligt att kunna träffas igen och få sitta tillsammans och diskutera viktiga frågor. Under dagen varvar vi information med fokusområden där vi sitter i öar och diskuterar.

Årets agenda var marknadsinformation och innovationer, förröjning, säkerhet, kompetensförsörjning, gallring, markskoning och cochande virkestillredning.

Säkerhetsfrågan diskuterades och alla är eniga om den ska flyttas högst upp på agendan och att en kulturflyttning måste ske.

– Idag jobbar vi mycket med att hantera risker och händelser i varsin box eftersom vi är olika företag. Vi behöver titta mer på hur vi bättre samverkar i gränssnittet mellan Södra och entreprenörerna, hur vi kan få till strukturer och arbetssätt som göra att vi lär av varandra och höjer säkerheten tillsammans. Under dialogträffarna har vi fått in många bra tankar och idéer som vi nu ska sammanställa för att sedan utvärdera hur vi går vidare, säger Joel.

Ämnet kompetensförsörjning engagerade verkligen deltagarna och frågan ses som något av en ödesfråga.

Bakgrunden är att entreprenörer ser arbetskraftsbristen som ett hinder för utveckling. Flertalet har stor andel av sina medarbetare som är i slutskedet av sitt yrkesliv eller till och med arbetar som pensionär. Därtill finns en stor konkurrens och hög efterfrågan från andra branscher, framför allt bygg och entreprenadbranschen. Andra faktorer att tänka på är till exempel att många upplever det utmanade att kombinera entreprenörsyrket med familjelivet, att det finns få utbildningsenheter och de som finns har låg utbildningskapacitet och ojämn kvalitet. Sammantaget gör detta att vissa entreprenörer oroar sig för nedläggning av företaget på grund av kompetensbrist.

Under dialogträffarna genomfördes en enkätundersökning där entreprenörerna fick prioritera olika förslag på aktiviteter/områden att göra mer inom kompetensförsörjning.

– Förslagen värderades utifrån hur stor nytta åtgärden har och hur man själv känner för att engagera sig i åtgärden. Det kom även in nya förslag från entreprenörerna, då alla hade möjlighet i att skriva in i enkäten, säger Joel.

Topp tre av förslagen blev:

- 1. Mer resurser till gymnasieutbildningar** som Södra och entreprenören gör gemensamt för att göra maskinföräryrket attraktivt.
- 2. Ekonomiskt stöd från Södra till entreprenörer som anställer** elever från lämpliga utbildningar i ett introduktionsprogram
3. Undersöka hur vi på bred front och tillsammans med entreprenörer kan utforma **”inspirationsdagar”** för högstadiel elever. Södra ersätter entreprenörerna.

– Det har varit otroligt givande dagar och vi är mycket tacksamma för allt engagemang. Vi har fått in värdefullt underlag från entreprenörerna, som vi nu kan arbeta vidare med och ha som stöd i prioriteringar. Entreprenörerna verkade också nöjda med dagarna och gav höga betyg i utvärderingen. Framför allt är vi nöjda med att det blev en bra dialog som driver verksamheten framåt, säger Joel.

VAD HAR DU FÖR REFLEKTIONER EFTER DIALOGDAGARNA?

Jörgen Harrysson, Kattarps Skogsentreprenad, är entreprenör på region Väst.

– Träffarna är bra och roligt att få ett ansikte på människor jag har kontakt med. Det är även trevligt att över en lunch prata med andra entreprenörer. Vi hade bra diskussioner kring det maskinella och utförandebiten, men det som engagerade mest var resonemangen kring säkerhet och kompetens. Säkerheten är det viktigaste vi har att arbeta med. Rotbenskapning var till exempel föremål för diskussion. Vi vill slippa rotbenskapning i större utsträckning och är nog ganska enade om att det är det farligaste arbetsmomentet vi har. Om vi ändrar måttkraven från 15 centimeter till exempelvis 20-25 centimeter, hade vi fått betydligt färre rotben att kapa. Det blir också en effektivare skotning, eftersom skotaren får göra mer sorteringsarbete på grund av rotbenen. Så med högre tolerans på mätten hade vi kunnat effektivisera och göra jobbet mer prisvärt.

Kompetensförsörjningen är en jätteviktig fråga. Vi har själva inte haft problem att hitta personal, men det finns för få maskinförare. Jag tänker att vi måste göra fler insatser tidigt, inför gymnasievalet och göra ungdomarna medvetna om vårt yrke och vilken säker arbetsmarknad det är. Jag tror också på att göra vårt yrke mer synligt i sociala media. Att få följa en maskinförares vardag, problem och glädjeämnen, tror jag skulle göra yrket mer synligt.

Staffan Johansson, Smedjehult skog, är entreprenör region Syd.

– Det är mycket bra att träffas. Vi lär av varandra och delar med oss av våra erfarenheter. Det var intressanta diskussionspunkter. Säkerhet är viktigt och måste prioriteras och där gäller det att hitta samarbetsformer mellan oss entreprenörer och Södra. Det absolut största olycksrisken är kapningen av rotben, och det arbetsmomenten tycker jag måste bort. Lösningar är att industrin får sköta det och att vi höjer mätten i skogen, då går vi halva vägen var.

En annan stor fråga var att locka folk till branschen och givetvis specifikt maskinförare till skogen. För att få fler att bli förare så behöver vi visa upp vårt yrke i grundskolan, så de är medvetna om utbildningen finns inför gymnasieval. Sedan när de nybakade maskinförarna kommer ut i yrkeslivet blir lönen ofta avgörande för vad de väljer och

där konkurrerar vi med bygg- och entreprenadbranschen. Så konkurrenskraftiga löner är en viktig fråga för att locka nya maskinförare.

Niklas Fransson, Niklas Fransson Skogsavverkning, är entreprenör på region Öst.

– Träffarna var nyttiga med bra innehåll. Framför allt gillade jag att vi inte var så många per träff, vilket gynnar diskussionen, fler vågar prata helt enkelt.

Jag tyckte diskussionen om coachade virkestillredning var bra. Vi fick en uppfräschning i ämnet, vilket jag tar med mig hem till mina medarbetare. Säkerhetsfrågorna är ju viktiga och där diskuterade vi synlighet med varselvästar och hur vi ska göra i kontakten med medlemmarna. Det har kommit ett förslag att sätta skyltar på tankvagnen med våra telefonnummer, så att medlemmarna kan ta kontakt innan de går in i avverkningen. Vi diskuterade också hemfärden, där vi som arbetsgivare har ett ansvar men där vi inte har några riktiga rutiner för att checka av att medarbetaren kommit hem säkert. Liksom på övriga möten diskuterades rotbenskapning, som anses vara det farligaste arbetsmomentet vi har. Kompetensförsörjningen diskuterades och där tycker jag att det viktigaste är att börja i tidig ålder och informera om vårt yrke, så att ungdomarna känner till det.

Jörgen Harrysson

Niklas Fransson

Staffan Johansson

Marknadsläget i Södra

PAPPERSMASSA

Marknaden för pappersmassa i Europa har försvagats rejält under våren till följd av en generell konjunkturlidning i Europa, och en samtidigt kraftig försvagning av pappers- och massamarknaden i Kina. I Kina har priserna på pappersmassa fallit rejält de sista månaderna till följd av lägre aktivitet inom den kinesiska industri-sektorn. Priserna på pappersmassa i Kina är nu nere på en så låg nivå att massaproducenterna med de högsta produktionskostnaderna i världen redan nu har lönsamhetsproblem, och produktionsbegränsningar kan förväntas i vissa regioner under andra hälften av året. Lagersituationen för pappersmassa i Södra är dock vid utgången av maj relativt god, och produktionen bedöms fortgå som normalt under 2023.

Priser för frakt för världens sjötransport har sjunkit rejält det sista halvåret, med ökad transport mellan kontinenten och följd. Detta medför i sin tur att till exempel export av papper från Asien till Europa nu är lönsamt igen, och det sätter press på de europeiska pappersproducenterna tillsammans med en generell konjunkturlidning i Europa.

TRÄVAROR

Marknaden är fortsatt osäker, från att leveranserna var starka under första kvartalet har det varit en avmattning under början av andra kvartalet. Dock är sågverkens lager låga, vilket är en trygghet om avmattningen fortsätter. Prognoserna för nybyggnationen av bostäder är minskande i stora delar av världen, men mest dramatiskt i Skandinavien där nybyggnationen förväntas halveras på bara ett år. Däremot är ROT-sektorn mindre konjunkturlidande, och det är där den större delen av trävaruförbrukningen sker, vilket då medför att efterfrågan på trävaror inte bör minska lika mycket som byggsektorn gör totalt.

Det minskade byggandet gör att efterfrågan på trävaror förväntas minska i Europa under 2023, och mest kommer

den försvagas i Skandinavien. Exportmarknaderna utanför Europa, som Kina och USA, har just nu ett svårt läge med för höga lager och pressade priser, men de bör på lite sikt få en bättre situation, då de inte är lika påverkade av Ukrainakriget och inflationen. Samtidigt som efterfrågan sjunker globalt så gör även utbudet det då produktionen minskar i Nordamerika, Europa och Ryssland. Priserna på trävaror steg inför kvartal 2 i Europa, men har fallit tillbaka i Asien och varit fortsatt svaga i USA. Höga råvaru- och energikostnader gör att dagens pris på trävaror inte är långsiktigt hållbar för sågverken runt om i världen. Sverige gynnas av en fördelaktig valuta, men är ändå inte tillräckligt för att nå lönsamhet för sågverken.

VIRKESMARKNADEN

Fortsatt hög efterfrågan på våra produkter från skogen även om marknaderna för färdigvara på massa och sågade trävaror är mindre positiva. Efterfrågan på marknaden för fasta bioprodukter är hög.

Södra har därför genomfört en bred och kraftig pris-höjning på timmer, klintimmer/kubb, massaved, bränsleved och skogsflis. Marknadspremie införs till och med sista augusti.

Timmer

Fortsatt hög efterfrågan på timmersortimenten i hela geografien. Lagernivåerna vid bilväg och industri är låga jämfört med normalt läge. Efterfrågan av timmer bedöms vara fortsatt god efter semesterperioden och en bit in under hösten. Senare delen av hösten är mer svårbedömd beroende av sågverkens produktion som i sin tur styrs av efterfrågan på sågade trävaror.

Massaved

Efterfrågan på massaved är fortsatt god efter våra underhållsstopp i Värö och Mörrum under våren. Den ökade aktivitet i gallringen under året håller i sig och behovet att gallringsved är god. En hög efterfrågan på barrmassaved förväntas under sommaren och hösten. Efterfrågan på lövmassaved har dämpats något och något stigande lager på björkmassaveden inför sommaren.

Fasta bioprodukter

Stort intresse av skogsflis och bränsleved från våra kunder då vi kan erbjuda säkra och stabila flöden i tider man vill säkra sin produktion. Kraftiga prishöjningar gör att lönsamheten för åtgärder med grenar och toppar blir mycket intressanta.

Sommarvärmen med brandrisk och granbarkborreläget är fokusområdena närmaste månaderna. Under hösten gäller fortsatt fokus på certifierade volymer och väl utförda åtgärder i skogen. Snabba förändringar på marknaderna gör att vi måste vara förberedda på förändrad aptering och prioritering av olika sortiment.

Stort intresse bland åkare för Södras högteknologiska rundvirkesekipage

Södras nya högteknologiska rundvirkesekipage visades upp vid Södras industrier i Värö, Mönsterås och Mörrum i slutet av maj. Timmerbilen har ingen kranhytt och är styrd med virtual reality (VR) samt har en vagn med fler och högre bankar. Många nyfikna kom och tittade, kände och klämde och fick prova kranen. Flera uttryckte att det kan vara intressant när det är dags att byta, en av dem är Patrik Lindmark från Torups Skogstransporter.

Alla åkerier var inbjudna till visningen tillsammans med sina chaufförer. Under dagen fick de träffa chaufförerna Stefan Hilbertsson och Filippa Persson för att höra om deras erfarenheter. På plats fanns också representanter från leverantörerna Exte och Hiab, för att svara på tekniska frågor. Totalt kom 70 chaufförer.

– Besökarna var övervägande positiva. Som det mesta i livet tycker man olika, så även om denna typ av utrustning. Efter provkörning och diskussioner med Stefan och Filippa och våra leverantörer var vår upplevelse att merparten gick därifrån med en mycket positivare syn på vad det innebär att styra kranen med HiVision. Och att även att övrig utrustning gör vardagen säkrare som chaufför. Flera uttryckte också ett intresse att byta, säger Oskar Herrlin, åkerichef på Södras åkeri.

Samuel Bengtsson som kör MJN testade den nya HiVision guidad av chauffören Filippa Persson.

Patrik Lindmark, är intresserad av det nya HiVision.

Patrik Lindmark, ägare till Torups Skogstransporter provkörde lastbilen i Värö. Idag har han tre timmerbilar med traditionella kranar med vanlig kranhytt och styrsystemet med två pedaler och två spakar.

– Vi ska byta kran på en av våra bilar till nästa år och då har jag tänkt en kranhytt med vanlig elstyrning. När jag fick inbjudan, så blev jag nyfiken vad den nya tekniken innebär. Jag blev mycket positivt överraskad och har nu begärt in pris på en Hiab HiVision. Jag trodde att det skulle kännas som att spela ett TV-spel, men det gjorde det inte. Jag fick en bra känsla direkt och tyckte det kändes som jag satt där bak i kranhytten. Jag tror det sparar kroppen jättemycket. Du behöver inte klättra upp och ner i kranen och slipper alla vibrationer och skakningar när du sitter bekvämt i förarhytten. Jag ser också fram emot att få sitta i en skön hytt med AC istället för kranhytten alla varma dagar. Säkerheten blir också mycket bättre och vi slipper många farliga arbetsmoment, till exempel att klättra när det är halt och lerigt och dessutom försvinner risken med att en stock trillar på kranhytten vid lastning och lossning. Viktmässigt är det en stor besparing, jag kan lasta 500 kilo mer eftersom jag inte har kranen, ekipaget utnyttjas därmed bättre. Det måste också spara diesel, det är givetvis svårt att sätta en peng på det. I princip är det en smal kranstolpe som sticker upp istället för den stora kranhytten, vilket gör skillnad på vindfånget. Mina chaufförer är övervägande positiva till att byta, men givetvis finns det funderingar som alltid inför ny teknik och förändringar. Det är lätt att ha förutfattade meningar, så min rekommendation är att provköra. Jag har nu begärt in pris och har uppfattat att det inte är någon prisskillnad mellan HiVision och kranhytt. Om jag beställer nu kommer jag att få den i februari/mars. För oss kommer det nog ta tre år innan vi har bytt till nya systemet i alla tre bilarna.

Flisaren Albach en lyckosam investering för Markus på Verest

Markus Karlsson, vd för Verest AB, har under tre års tid utvärderat flisaren Albach och är mycket nöjd med investeringen.

– Albachen är ändamålsenligt byggd för flisning med hög kapacitet och driftsäkerhet. Den är också betydligt lättare att bemanna än tidigare maskiner och kan flyttas i samma hastighets om en lastbil. Vi flisar och transporterar nästan en halvmiljon kubikmeter flis, utan Albachen hade vi inte kunnat åta oss sådana volymer. Maskinen är lönsam och varit en förutsättning för vår utveckling, säger Markus.

Verest AB, som ligger i Torsås vid södra delen av Kalmarsund, arbetar med flisning, transport, risskotning, markberedning och gallring. Markus har ägt företaget i tio år och har 20 heltidsanställda.

Bakgrunden är att under många år satt alla flishuggar på en skotare, men för 10-12 år sedan började man bygga flishuggare på lastbilar, vilket var en bra koncept eftersom en person gjorde allt.

– När vi kör med flishugg på skotaren, är det tungarbetat och vi tippas allt i en container som ska ut till bilväg, med lastbilshuggen skotar man istället ut flishögen till vägen och där tar lastbilshuggen över. Det blev en stor rationalisering när lastbilshuggen kom, säger Markus.

För cirka sex år sedan gjorde Albachen sitt intåg på marknaden, men många trodde inte på konceptet. För tre år sedan var Markus en av de första som köpte en Albach.

– Jag var också lite tveksam i början, men det fanns ett uppdämt behov i marknaden, så jag var villig att testa. Med facit i hand hade vi inte utan Albachen kunnat åta oss så mycket jobb som vi gjort. Idag har vi två Albach, en lastbilshugg och en skotarhugg.

Albachen är som en lastbilshugg fast den har inte en egen lastningsförmåga, utan man lastar direkt i bilar. Maskinen flyttar du lika snabbt som en lastbil och du får dig mycket mer nettolast tack vare att bilarna som transporterar är rena transportfordon.

– Om du jämför med en lastbilshugg är kapaciteten 30 procent högre och den är mycket driftsäkrare eftersom den är byggd för ändamålet. De tidigare maskinerna var hemmabyggen, där du sätter på en flishugg på en lastbil eller skotare, vilket inte blir driftsäkert. Med en lastbilshugg lastar jag 28 ton nettolast och med Albachen lastar jag 35 ton. Du får alltså med dig mer råton, vilket innebär att varje transport blir mer miljövänlig och lönsam, berättar Markus.

Den största skillnaden och också det viktigaste skälet till att Markus valt Albach är att lastbilshuggen är svår att bemanna.

– För att köra en lastbilshugg ska du vara duktig på så mycket. Du ska kunna köra kran, lastbil och kunna flisa. Dessutom måste du vara kunnig på el och hydraulik. Det blev helt enkelt för svårt att hitta personal som kunde köra maskinen. Om vi hade haft lätt att hitta personal, så tror jag inte att vi hade bytt till Albachen. Men konceptet med Albachen är alltså mer personalintensivt. Vi har ett normalavstånd på 6-7 mil från skog till kraftvärmeverk, så går det åt tre lastbilar med släp för att hålla Albachen med jobb. Den största nackdelen med Albachen är att om den går sönder, så står tre lastbilar still, medan om lastbilshugg stannar berör det bara en person. Tack och lov händer det inte ofta eftersom Albachen är så driftsäker, berättar Markus.

Här flisar Verest torr barrgrot från en slutavverkning.

Så här kan en vanlig flisning se ut när Albachen lastar direkt i lastbilen.

De som satsar på Albach är större entreprenörer och idag är det färre men större.

– Investeringen ligger på 9 miljoner kronor för en Albach och till det behöver du tre lastbilar med släp, för cirka fyra miljoner kronor vardera. Idag får du ge 7,5 miljon kronor för en lastbilshugg. För att ersätta en Albach och tre lastbilar krävs det tre lastbilshuggar och chaufförer till det, vilket som sagt inte är enkelt att hitta. Har du ett litet avtal på 50 till 100 000 kubikmeter flis, så är lastbilshugg ett bra alternativ. Vi måste flisa minst 150 000 per Albach, säger Markus.

Som maskin har Albachen en trevlig arbetsmiljö. Att köra den på allmän väg är ungefär som att köra en stor lastbil, i terrängförhållanden är den bättre än en lastbil, men den är ingen skotare. Den kräver hyfsat markfrigång, det går inte att köra över stubbar och stenar. Vid normala förhållanden är flisningskapaciteten ungefär som för en lastbilshugg. Men vid svårare förhållanden är kapaciteten högre eftersom den är lättare att mata vid dåliga förutsättningar. Albachen ersätter stora volymer för den traditionella skotarhuggen, men skotarhuggen behövs fortfarande.

– Det finns objekt där vältorna inte kan skotas ut till bilvägen, det kan vara lånade upplägg eller där det inte finns någon vändplan. Den traditionella skotarhuggen går alltså inte att ersätta fullt ut, men Albachen kan ersätta lastbilshuggen, säger Markus.

För att det ska bli effektivt för entreprenörerna så finns det en del att tänka på när det gäller grotupplagen.

– Man ska få ut vältorna till bilväg, för då kan man ta dem i stort sett alla dagar på året. Vältorna ska vara fria från föroreningar, det ska stå i våra uppdrag om det finns någon bom på vägen och det är viktigt att volymen stämmer något så när, så att vi kan planera hur många bilar vi behöver för att plocka bort objektet.

Markus är mycket nöjd med sina investeringar och ser positivt på framtiden.

– Nu är marknaden het och vi ser mycket positivt på framtiden efter många mörka år. Efterfrågan är stor och utbudet litet, vilket gör att priserna på råvaran börjar stiga. Det är dessutom mycket roligare att jobba när det är lite medvind och framåtanda, säger Markus.

80 procent av skogsbilvägarna nu klassade

Under perioden 2019 till 2024 pågår ett omfattande arbete med att inventera och klassa alla skogsbilvägar i Götaland. Arbetet som sköts av Biometria löper på enligt plan och i juni 2023 var 80 procent av alla skogsbilvägar klassade.

Syftet med skogsbilväginventeringen är att ge skogsägare, entreprenörer, transportörer och skogsbruket som helhet tillgång till bättre väginformation.

En stor del av skogsbilvägarna har helt saknat information om till exempel framkomlighets- och tillgänglighetsklass. I de fall som denna information har funnits så har den oftast varit inaktuell, då den inte uppdaterats sedan den förra informationsinsamlingen genomfördes under 1990-talet.

– Tillgång till uppdaterad information ger skogsägaren ett bättre underlag för att fatta medvetna beslut kopplade till skogsbilvägar. Södra behöver korrekt väginformation för att kunna planera och styra avverkning och transport på ett effektivt sätt. En mer variationsrik fordonsflotta kommer dessutom att framåt ställa allt högre krav på rätt information om skogsbilvägarna, säger Joel Persson, chef för skogsteknik på Södra.

Inventeringen av skogsbilvägarna kan du följa via Biometrias karttjänst som du hittar länk på Södras webb sodra.com/skogsbilvagor. Där ser du vilka områden inventeringen sker i just nu och vilka vägar som redan har blivit klassade.

• Information i Entreprenörsappen

Resultatet från klassningen finns tillgängligt i Entreprenörsappen, där det går att se vad vägens olika delar har för tillgänglighet och framkomlighet med mera genom att tända lagret för väginformation/NVDB. Kartan laddas löpande en gång i veckan med ny information från den pågående klassningen.

• Information i appen LogDrive

Informationen från vägklassningen används när Södra planerar ett upplag och anger en vägstandard på 7 siffror. När entreprenören produktionsrapporterar på upplaget så går den informationen vidare till åkeriet via virkesordern som beordras till LogDrive. De fyra första siffrorna i vägstandarden rör vägsträckans egenskaper; bärighet, tillgänglighet, framkomlighet och vändmöjlighet. De sista tre rör omlastning, vinterväghållning och hur virket är upplagt.

Biometrias karttjänst hittar du på följande sökväg: <https://biometria.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7054fc98f7bf4b6fbbc2a03cfdb41dec>

Den som vill söka mer information om våra vägar, både allmänna och enskilda, hittar detta i "NVDB på webb" <https://nvdb2012.trafikverket.se/SeTransportnatverket>

Arbetet med morgondagens föryngringsteknik går framåt

Arbetet inom projektet BraSatt som tittar på framtidens föryngringsteknik går successivt framåt. Den självgående maskinen testas nu ihärdigt samtidigt som operatörsgränssnittet utvecklas och aggregatet för markberedning och plantering testas.

– Vi inser ödmjukt att utmaningarna är många när flera olika maskinsystem ska samverka, men vi är hoppfulla inför att den nya tekniken ska komma skogsägarna och skogsbruket i stort till nytta på sikt, säger Anna Wallner, projektledare för BraSatt.

Fram till oktober pågår nu testning i fält av maskinen BraSatt 1. Så kallas den testplattform där autonom terrängkörning, automatiserad plantering, system för plantmatning, operatörsgränssnitt och planeringsapp nu integreras.

– All mekanik är ihopbyggd och alla delsystem är på plats och igångkörda och nu pågår arbetet med att testa alla funktioner, planta för planta. Vi tar stapplande steg framåt och får allt bättre flyt och stabilitet i planteringscykeln, säger Anna Wallner.

APP FÖR PLANERING OCH ÖVERVAKNING

En operatör kommer arbeta i närheten av maskinen och arbete pågår nu med operatörsgränssnittet som utgörs av en planeringsapp. Samma app används för att i förväg planera föryngringen och för att på plats ute på föryngringsytan uppdatera planeringen och därefter övervaka maskinen när den planterar.

– En nyhet i planeringsappen är att vi nu kan lägga till ett lager för ståndortsanpassning, så att man kan välja var det ska växa tall respektive gran, eller var man vill mixa trädslagen, berättar Anna.

– Vi har också tittat på ergonomin vid inlastning av plant- kartonger i maskinen, så att det lyftet blir enkelt och skonsamt. Dessutom skannas QR-koden på plant-kartongerna så att plantornas batch-id kommer in i systemet.

AGGREGAT FÖR MARKBEREDNING OCH PLANTERING

Parallellt med testningen av BraSatt 1-maskinen byggs ett aggregat för markberedning och plantering.

– Markberedningsaggregatet är utvecklat i många steg. Nu har vi tagit fram den första versionen där vi har ett aggregat med både markberedning och plantering som utför en komplett automatiserad sekvens som först gör en inversmarkberedning och sedan planterar plantan mitt i den omvända torvan, berättar Anna Wallner.

Se film om BraSatt

På Södras webb sodra.com/brasatt kan du se filmen ”Framtidens skogsvård från familjeskogsbruken”.

Planta för planta sätts nu i marken när planteringsmaskinen BraSatt 1 testas.

Hela projektgruppen för BraSatt samlad på Södrafastigheten där den första versionen av BraSatt nu testas fram till oktober.

NS-åtgärder – vad är viktigast att tänka på?

Kurser i naturvårdande skötsel för entreprenörer och Södras fältpersonal genomfördes hösten 2021 och under hela 2022. Utbildningarna var startskottet för att kommande år öka arealen genomförd naturvårdande skötsel och höja kvaliteten på genomförandet. Här kommer en kort påminnelse om vad som är viktigast att tänka på vid det praktiska genomförandet av NS-åtgärder.

Skapa variation:

- Gallra inte, hugg/röj med ojämna förband.
- Gynna träd som är krokiga, skadade eller med dubbeltopp.
- Spara träd i olika storlekar, trädslag och åldrar.
- Gör luckor och frihugg träd.
- Lämna tätare och orörda partier.

Spara och gynna:

- Naturvärdesträd.
- Träd och buskar som blommar och ger bär eller frukt.
- Annan undervegetation som utgör skydd för fåglar.

Alla sorters träd och buskar ska vara kvar:

- Gäller inte främmande trädslag.
- Undantag kan ibland vara gran och bok om de hotar övriga naturvärden.

Död ved nyskapas enligt regeln om 10-10-5 per hektar:

- 10 högstubbar.
- 10 grova toppar.
- 5 skadade/veteraniserade träd (görs ej på naturvärdesträd).
- Undantag från regeln 10-10-5 finns, exempelvis om de yngre träden är få så behöver de vara kvar levande som efterträdare till de äldre.

Kulturlämningar hålls fria från träd, sly och ris.

Dock finns några undantag:

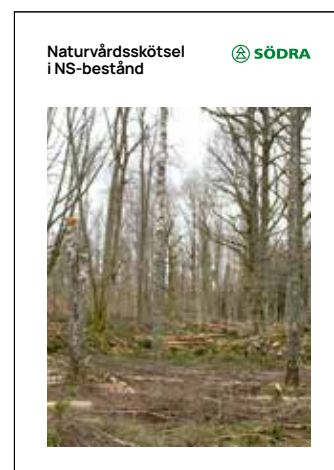
- Träd och buskar som tillhör tomten till bebyggelse-lämningar lämnas.
- På och vid odlingsrösen eller vid stenmurar – håll lämningarna synliga, men lämna:
 - Träd och buskar som tillhör det biologiska kulturarvet; bärträd, hassel, hamlade träd med mera.
 - Träd med höga naturvärden, om de bedöms vara stormfasta efter åtgärd – toppkapning/hamling kan vara lämpligt.
 - Träd och buskar där man annars riskerar stor mängd uppslag från skott.

Förhindra att skador på mark och vatten uppstår:

- Planera markskoningen extra väl.
- Kör inte under kronan på stora träd, det skadar rötterna.

Glöm inte den vanliga generella hänsynen:

Exempelvis till kantzoner, fuktstråk och sociala värden.

I broschyren Naturvårdande skötsel i NS-bestånd kan du läsa mer om vad som finns att tänka på och om särskilda åtgärder i olika naturtyper.

Utrustning vid brandrisk, vad gäller kring skumsläckare

Många frågor har kommit in till Södra om att skumsläckare ska förbjudas och att man blivit erbjuden släckare med andra medel som till exempel pulver istället.

För att svara på frågorna.

Är skumsläckare förbjudet?

Nej, skumsläckare är inte förbjudet. Det är på gång en EU-lagstiftning kring förbud, men finns inget beslut ännu.

Om vi måste byta alla skumsläckare?

Ska skumsläckarna bytas i år rekommenderar vi att man väntar till i höst (efter brandrisksäsongen) med att byta dem alternativt serva dem och använd ett sjätte år med anmärkning att skummedlet börjar bli gammalt.

Vi rekommenderar att avvakta i väntan på mer besked om EU-lagstiftningen.

Det finns idag ingen bra ersättning till skumsläckare som uppfyller de funktionskrav som ställs för bränder i skogsmark. Utveckling av nya produkter pågår och förhoppningsvis kommer alternativ till nästa sommar.

Källa: Svenska brandsäkerhetsföretagen (SVEBRA)

KONTAKTINFORMATION

Södra Skog, Skogsudden, 351 89 Växjö

Magnus Petersson	Skogsbrukschef
Henrik Holmberg	Chef skogsskötsel
Joel Persson	Chef skogsteknik
Jonas Hafmar	Utvecklare skogsteknik och entreprenörsfrågor
Linus Wildmark	Verksamhetsutvecklare
Pehr Sundblad	Transportutvecklare
Patrik Lindenbjär	Apteringsspecialist
Anders Ekstrand	Lövskogsspecialist
Jessica Nordin	Miljöchef

0470-893 53	magnus.petersson@sodra.com
0470-893 65	henrik.holmberg@sodra.com
0470-856 29	joel.persson@sodra.com
0470-892 10	jonas.hafmar@sodra.com
0470-890 44	linus.wildmark@sodra.com
0470-855 61	pehr.sundblad@sodra.com
0470-892 15	patrik.lindenbjar@sodra.com
0470-855 01	anders.ekstrand@sodra.com
0470-890 94	jessica.nordin@sodra.com